

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 09.08.1979, sp. zn. Czf 2/79, ECLI:CZ:NS:1979:CZF.2.1979.1

Číslo: 23/1981

Právní věta: Podmínka potřebná pro vyměření invalidního důchodu podle ustanovení § 107f odst. 6 zákona č. 101/1964 Sb. (ve znění zákona č. 161/1968 Sb.) /1/, že totiž invalidita (částečná invalidita) účastníka odboje vznikla v souvislosti s odbojovou činností, se považuje podle ustanovení § 19 vyhlášky č. 102/1964 Sb. (ve znění vyhlášky č. 179/1968 Sb.) /2/, zásadně za splněnou. Tuto stanovenou domněnku lze vyvrátit jen tehdy, je-li prokázáno, že povaha příčin nepříznivého zdravotního stavu v takovém případě tuto souvislost vylučuje uvedený závěr musí být bezpečně doložen.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 09.08.1979

Spisová značka: Czf 2/79

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Důchod, Sociální zabezpečení, Účastníci odboje

Předpisy: 121/1975 Sb. § 55 128/1975 Sb. § 21

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 23/1981 sb. rozh.

Podmínka potřebná pro vyměření invalidního důchodu podle ustanovení § 107f odst. 6 zákona č. 101/1964 Sb. (ve znění zákona č. 161/1968 Sb.) /1/, že totiž invalidita (částečná invalidita) účastníka odboje vznikla v souvislosti s odbojovou činností, se považuje podle ustanovení § 19 vyhlášky č. 102/1964 Sb. (ve znění vyhlášky č. 179/1968 Sb.) /2/, zásadně za splněnou. Tuto stanovenou domněnku lze vyvrátit jen tehdy, je-li prokázáno, že povaha příčin nepříznivého zdravotního stavu v takovém případě tuto souvislost vylučuje; uvedený závěr musí být bezpečně doložen.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR z 9. 7. 1979, [Czf 2/79](#))

Úřad důchodového zabezpečení v Praze rozhodnutím z 1. 9. 1975 zamítl žádost navrhovatele o přiznání invalidního důchodu účastníka odboje s odůvodněním, že podle posudku okresní posudkové komise sociálního zabezpečení v N. z 30. 7. 1975 nevznikla jeho plná invalidita v souvislosti s vězněním v době nesvobody a také netrvá.

Navrhovatel v opravném prostředku proti uvedenému rozhodnutí uváděl zdravotní potíže, které mu působí duševní deprese, a zejména ztráta sluchu; má za to, že poškození sluchu má být posuzováno jako úraz a že jeho invalidita vznikla v souvislosti s vězněním v koncentračních táborech.

Krajský soud v Hradci Králové provedl v řízení důkaz posudkem krajské posudkové komise sociálního zabezpečení z 8. 1. 1976, souhrnným nálezem interní kliniky fakultní nemocnice z 10. 12. 1975 a protokolem o jednání okresní posudkové komise sociálního zabezpečení v N. z 30. 7. 1975 a z 22. 10. 1975, která v těchto posudcích usoudila, že nejde o plnou invaliditu navrhovatele v souvislosti s jeho vězněním v době nesvobody. Stejně stanovisko zaujala krajská posudková komise sociálního zabezpečení, která vycházela z výsledků klinického vyšetření navrhovatele a z ostatní lékařské dokumentace; na tomto podkladě učinila závěr, že navrhovatelova původní těžká levostranná nedoslýchavost je v souvislosti s odbojovou činností a vznikla nejspíše v době věznění navrhovatele v koncentračním táboře, kdy podle tvrzení navrhovatele po bití do hlavy mu tekla krev z levého zvukovodu, a od té doby na ucho špatně slyšel. Po návratu navrhovatele z koncentračního tábora byla ztráta jeho pracovní schopnosti hodnocena 500001:193Fři zjištěné uvedené nedoslýchavosti a celkové tělesné vyčerpanosti; v té době byl léčen i ústavně a s největší pravděpodobností byl asi dva roky plně invalidní. Při následném zlepšování zdravotního stavu byl schopen postupně vykonávat normální pracovní činnost a stal se tedy v průběhu doby jen částečně invalidním a v roce 1957 nebyl již ani částečně invalidním. Tehdy byl jeho zdravotní stav hodnocen jako příznivý a nebylo mu přiznáno ani odškodnění, ani invalidní důchod. Zdravotní stav se pak lehce zhoršil v roce 1964, kdy byla u navrhovatele zjištěna úplavice cukrová, která však neměla souvislost s odbojovou činností navrhovatele. Při této chorobě se pak postupně celkový tělesný stav navrhovatele zhoršoval vznikající arteriosklerózou; postižením cév na očním pozadí se zhoršil zrak a postupně slábl i sluch. V současné době lze zdravotní stav navrhovatelův hodnotit již jako plnou invaliditu, která vznikla ponenáhlu; s největší pravděpodobností vznikla u navrhovatele v roce 1970 invalidita částečná a v roce 1973 invalidita plná; plná invalidita však nevznikla v souvislosti s vězněním a netrvala nepřetržitě.

Z těchto skutkových zjištění vyvodil potom soud prvního stupně závěr, že navrhovatel je sice plně invalidní, nebyla však prokázána souvislost jeho plné invalidity s odbojovou činností; invalidní důchod nelze navrhovateli přiznat proto, že již od roku 1961 pobírá plný starobní důchod upravený podle ustanovení § 107g odst. 2 a 3 zákon č. 101/1964 Sb. (ve znění zákona č. 161/1968 Sb.) na částku 1000 Kčs měsíčně.

Nejvyšší soud ČSR po přezkoumání napadeného usnesení a dosavadního řízení neshledal odvolání důvodným, protože měl za to, že skutková zjištění soudu prvního stupně jsou správná a právní závěry z nich vyvozené odpovídají zákonu; z tohoto důvodu se s nimi ztotožnil a usnesení soudu prvního stupně potvrdil.

Nejvyšší soud ČSSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSSR, tak, že rozhodnutími soudů obou stupňů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Soudy obou stupňů v projednávané věci nerozlišovaly dostatečně podmínky pro přiznání invalidního důchodu navrhovateli podle ustanovení § 107f odst. 6 zákona č. 101/1964 Sb. (ve znění zákona č. 161/1968 Sb.) a podmínky pro zařazení účastníků odboje do příslušných skupin účastníků odboje podle ustanovení § 107b odst. 1 písm. d) citovaného zákona. Posudková komise sociálního zabezpečení, ani soudy nepřihlížely vůbec k úpravě obsažené v ustanovení § 19 vyhlášky č. 102/1964 Sb. (ve znění vyhlášky č. 179/1968 Sb.), které zobecňuje lékařské zkušenosti při zkoumání následků poškození zdraví účastníků odboje, zejména v důsledku věznění. Toto ustanovení, jímž se provádělo ustanovení § 22 a § 107f odst. 6 zákona č. 101/1964 Sb., podle těchto zkušeností stanovilo

vyvratitelnou domněnku, že plná (částečná) invalidita účastníka odboje, který utrpěl poškození zdraví následkem účasti v odboji (věznění nebo internace z důvodů fašistické perzekuce v době nesvobody), vznikla v souvislosti s odbojovou činností (vězněním, internací), není-li tato souvislost vyloučena povahou případu.

Podle této domněnky platí ve smyslu ustanovení § 133 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 244 a nasl. o. s. ř., že invalidita účastníka odboje vznikla v souvislosti s jeho vězněním; tuto skutečnost není třeba dokazovat. Zákon sice připouští možnost uvedenou domněnku vyvrátit, avšak nikoli jakýmkoli způsobem, nýbrž pouze důkazem, že povaha zjištěné nemoci vylučuje tuto předpokládanou souvislost invalidity s odbojovou činností (vězněním, internací). Z tohoto hlediska nebyla však věc ani krajskou posudkovou komisí sociálního zabezpečení, ani soudy posuzována.

Soudy obou stupňů porušily tedy svými rozhodnutími zákon v ustanoveních § 1, § 6, § 120 odst. 1, § 132 a § 133 o. s. ř. v souvislosti s ustanovením § 107f odst. 6 zákona č. 101/1964 Sb. (ve znění zákona č. 161/1968 Sb.) a ustanovením § 19 vyhlášky č. 102/1964 Sb. (ve znění vyhlášky č. 179/1968 Sb.), podle nichž bylo třeba v době rozhodování těmito soudy věc posuzovat.

1) Viz nyní § 55 odst. 4 zákona č. 121/1975 Sb.

2) Viz nyní § 21 vyhlášky č. 128/1975 Sb.